

GASSÂN KENEFÂNÎ'NİN *ES-SİLÂHU'L-MUHARREM* ADLI KISA HİKÂYESİNİN EDEBİ METİN İNCELEME KRİTERLERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Arş. Gör. Hilal ARSLAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü

Hilal.arslan@hbv.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0198-1977

Gönderim Tarihi: 03.04.2020 Kabul Tarihi: 10.05.2020

Alıntı: ARSLAN, H. (2020). Gassân Kenefânî'nin *Es-Silâhu'l-Muharrem* Adlı Kısa Hikâyesinin Edebi Metin İnceleme Kriterleri Bağlamında Değerlendirilmesi. *AHBV Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, 2(1), 95-100.

ÖZ: Gerçekte var olan ya da tasarlanmış bir dizi olayı anlatan yazı türü olan öykü, destanlarla birlikte doğmuş ve günümüze kadar gelmiştir. Araplarda ilk öykülerde konu olarak aşk, savaş, kahramanlık, gelenek ve görenekler işlenirken İslamiyetle birlikte Kuran'da yer alan kıssalar (öyküler) ve hadisler önem kazanmıştır. Arap edebiyatında modern anlamda öykü, başta Fransa olmak üzere Batı dünyasıyla olan ilişkiler sebebiyle 19. yüzyılın sonlarında görülmeye başlanmıştır. Bu makalede Filistin edebiyatında önemli bir yer tutan Gassân Kenefânî'nin hayatı ve ona ait öykülerden oluşan (أرض البرتقال الحزين) *Ardu'l-Burtukâli'l-Hazîn* adlı koleksiyonunda yer alan (السلام المحرم) *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı öykü incelenmiş; yazarın hayatı, eserleri ve edebi kişiliği ele alınarak olaylar, kahramanlar, anlatım teknikleri, dil, tasvirler ve semboller bakımından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gassân Kenefânî, *es-Silâhu'l-Muharrem*, Öykü

Analysing Gassân Kenefânî's Short Story *Es-Silâhu'l-Muharrem* Based On The Literary Text Analysis Criteria

ABSTRACT: The story type, which describes a series of events that actually exist or are designed, was born with epics and have survived to the present day. While the stories, love, war, heroism, traditions and customs were the subject in the first stories in the Arabs, the stories and hadiths in the Qur'an have become important along with Islam. The story in the modern sense of Arabic literature began to appear in the late 19th century due to the relations with the Western world, especially France. In this article, the story of Gassân Kenefânî, who holds an important place in Palestinian literature and his story (أرض البرتقال الحزين) in the book of *Ardu'l-Burtukâli'l-Hazîn* (السلام المحرم) *es-Silâhu'l-Muharrem* is discussed. In this study, the life, works and literary personality of the author are discussed; the story is examined in terms of events, heroes, narrative techniques, language, descriptions and symbols.

Keywords: Gassân Kenefânî, *es-Silâhu'l-Muharrem*, Story.

Giriş

Arap dünyasında modern öykü, Batı dünyasıyla olan ilişkilerle beraber 19. yüzyılın sonlarında Batı edebiyatıyla tanışma sonucu ortaya çıkmıştır (Kula, 2011, s. 18). II. Dünya savaşından sonra Arap dünyasındaki olumsuz gelişmeler realist akımı ön plana çıkarmış, sosyalizmin geliştiği Mısır ve Suriye gibi ülkelerde toplumsal gerçekçilik popüler hale gelmiştir (Suzan, 2016, s. 476). Toplumcu gerçekçilik, Filistin'de Gassân Kenefânî gibi yazarlar tarafından benimsenmiştir. Realist akıma mensup olan Gassân Kenefânî, gerçekçi öykünün gelişmesine katkıda bulunan, kendi döneminin en yetenekli yazarlarından olmuştur (Hafez Sabri, 2003, s. 50).

İnsan bulunduğu toplumda üzerinde derin etkiler bırakan olaylara duyarsız kalamaz. Toplum içerisinde bunu en güzel şekilde ifade edebilecek yeteneğe sahip kimseler doğar ve bu kimseler, toplumda yaşanan olumsuzlukları edebiyat eserleri ortaya koyarak eleştirirler. Çalışmada yer alan Filistinli yazar Gassân Kenefânî tam olarak böyle bir toplumun ortaya çıkardığı yetenekli bir yazardır.

1948 yılında Filistin'de İsrail Devleti'nin kurulması, Filistinlilerin hayatında büyük çapta değişikliklere sebep olmuş, nihayetinde yaşanan ölümler, sürgün edilen insanlar, kaybedilen şehirler, mülteci olarak yaşama devam edilmesi, savaş nedeniyle ortaya çıkan yoksulluk ve halkın içinde bulunduğu çıkmazlar Filistin edebiyatında Kenefânî gibi yazarlar tarafından konu edilmiştir.

Kenefânî, ömrünün sadece on beş yılını Filistin Ürdün arasında gidip gelmekle beraber Filistin'de geçirmiş, bölgedeki siyasi ve sosyal çalkantılara doğrudan şahitlik ederek tecrübelerini salt gerçekliğiyle eserlerine yansıtmıştır (Toruloğlu, 2019, s. 278). Edebiyat alanında çalışmalar yapmaya başlamasından itibaren en önemli gayesi Filistin sorununu tüm dünyaya ifade edebilecek bir edebiyat yaratmak olmuştur. Bu çalışmada, kendi topraklarını terk etmek zorunda kalmış birçok Filistinliden biri olan Kenefânî'nin

hayatı hakkında kısa bir bilginin ardından, *Ardu'l-Burtekâli'l-Hazîn* öykü kitabından söz edilmiş ve *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı öykünün detaylı bir şekilde değerlendirmesi yapılmıştır.

Yazarın Hayatı

Asıl adı Gassân Muhammed Fayiz Kenefânî olan yazar, 9 Nisan 1936 yılında Akka'da doğdu. Avukat olan babasının isteği üzerine misyoner okulu olan Medresetü'l-Ferîr'de eğitim gördü (Gökkaya, 2015: 34) ve Arapçanın yanında Fransızca öğrendi (Göçer, 2006, s. 48). 1948 İsrail Devleti'nin kurulmasına kadar Yâfâ'da yaşayan Kenefânî, sonrasında ailesiyle birlikte sürgüne gitmek zorunda kaldı. Önce Lübnan'da daha sonra Suriye'de mülteci olarak hayatını devam ettirmek zorunda kalan Kenefânî'nin şahsiyetini ve kişisel gelişimini etkileyen olaylar, yaşadığı sıkıntılar ve vatanını terk etmek zorunda kalışı eserlerine yansımıştır.

Şam'da yaşamını zor şartlar altında idame ettirmeye çalışan ailede Kenefânî ve kardeşleri kese kâğıdı yapıp satarlar. Eğitimine devam eden yazar bunun yanı sıra gazetelerde prova baskıları düzeltme ve redaksiyon işinde çalışır. Suriye'de öğrenci programlarına ve Filistin'le ilgili radyo programlarına katılmış, şiir ve tiyatro eserleri kaleme almıştır. Şam'da öğrenimini tamamlayan Kenefânî 1955 yılında Kuveyt'e gider ve bir süre burada çalışır.

Kuveyt'te editörlük yapan yazar bunun yanı sıra 'Ebû'l-İz' müstear adıyla siyasi yorumlar kaleme alır (Gökkaya, 2015, s. 35). (القميمص المسروق) *el-Kamîş el-Mesrûk* adlı kısa öyküsüyle ilk ödülünü alır. Kuveyt'te öğretmenlik yaparken buradaki Filistinli mülteci çocukların sıkıntılarına şahit olur ve bunları (كحك علي) *Ka'kun ala'r-Raşîf* ve (المنزلق) *el-Munzelik* gibi bazı öykülerinde işler.

1960 yılında Beyrut'a dönen Kenefânî, bir yıl sonra çocuk hakları eylemcisi Danimarkalı Anni Hover'la evlenir. Bu evlilikten Fayiz ve Layla adında iki çocukları olur. Beyrut'ta *el-Hurriyye* dergisinde çalışan Kenefânî *el-Muharrir* dergisinde haftalık makaleler yayınlar. Filistin Kurtuluş Örgütü Halk Cephesi'nin siyasi büro üyesi olan Kenefânî, Şam'da *er-Rey*, Beyrut'ta *el-Enver* ve *el-Hedef* gazetelerinde çalışır. Kenefânî, Filistin hareketinin bu kadar uzun sürmesine rağmen bir arpa boyu yol almamasını üç katmanlı bir tespitle şöyle ifade eder: Din, feodalizm ve gerici Arap liderlerinin rolü (Toruloğlu, 2018, s. 98).

Filistinli yazar, 8 Temmuz 1972'de aracına yerleştirilen bombanın patlaması nedeniyle ablasının on yedi yaşındaki kızı ile birlikte hayata veda eder. Vefatından sonra Lübnan gazetesi *Daily Star*'da şu sözlere yer verilir: *Hiç ateş etmemiş bir komandoydu, silahı tükenmez kalem, mekânı ise gazete sayfalarıydı* (Duman, 2015).

Filistin halkının mücadelesi üzerine birçok araştırma eser ve makale ele alan Kenefânî, Arap edebiyatının modernleşmesine katkıda bulunmuştur (Gökkaya, 2015, s. 35). Sekiz adet romanı bulunan yazar, konu olarak daha çok Filistin sorunu üzerinde durmuş, kısa ömrüne birçok çalışmayı sığdırmıştır.

Yazara ait romanlar:

İnsan Hakları Filmleri ödülünü kazanan *Ricâlun fi'ş-Şems*, *Mâ Tebekka Lekum*, *Ummu Sa'd*, *'Âidun ilâ Hayfa*, (*el-Âşık* ve *el-Â'mâ ve'l-Etrâş*, bitiremediği romanlarındandır), *eş-Şey'u'l-Âhar* ve *Men Katele Leylâ el-Hâyek*.

Öyküler:

Mevtu Serîri Rakam, *Ardu'l-Burtekâli'l-Hazîn*, *Âlemun Leyse Lenâ* ve *ani'r-Ricâl ve'l-Benâdik*.

Tiyatro eserleri:

el-Bâb, el-Kubba'atu ve'n-Nebî ve Cisrun ile'l-Ebed.

Ardu'l-Burtekâli'l-Hazîn

Kenefânî, *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı öyküyle birlikte toplam sekiz öyküyü buluşturduğu eserde, *Ardu'l-Burtekâli'l-Hazîn* öyküsünde olduğu gibi yazarın kendi döneminde Filistin'de yaşanan gelişmelere ve kendi hayat öyküsünden kesitlere yer vermiştir.

Bu öykü kitabında sırasıyla; *Eb'ad mine'l-Hudûd*, *el-Ufuk Verâ'e'l-Bevvâbe*, *es-Silâhu'l-Muharrem*, *Şelâşe Evrâk min Filistîn*, *Veraka mine'l-Ramle*, *Veraka mine't-Tayra*, *Veraka mine'l-Gazze*, *el-Ehdar*

ve'l-Ehmer, Ardu'l-Burtukâli'l-Hazîn, Katîl fi'l-Mûsul, Lâ Şey' isimli kısa öyküler yer almaktadır. Öykülerin yazım tarihleri farklı olduğu halde ilk basımı 1962'de gerçekleşen öykü kitabı, Beyrut'ta Müşelleş yayınevi tarafından (dördüncü baskı) yayımlanmış, toplamda yüz iki sayfalık bir eserdir.

es-Silâhu'l-Muharrem

Üç bölümden oluşan; serim, düğüm ve çözüme yer verilen olay öyküsü olarak kaleme alınan eseri şu şekilde incelemek mümkündür:

Konu/Olay

Gassân Kenefânî, öykülerinin çoğunda genellikle silahla olan ilişkisiyle ön plana çıkmıştır. İki defa çalınan bir silahı konu edinen öyküde Kenefânî, silahı kimin taşımaya layık olduğuna, silahın kimin elinde haram kimin elinde hak olduğuna dikkat çekerek okuyucuya mesajlar vermeye çalışmıştır. Sembolizmi eserlerinde en iyi şekilde kullanmış Arap yazarlardan biri olan Kenefânî, *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı öyküsünde iki defa çalınan silahla anlatılmak isteneni, inançları ve fikirleri doğrultusunda okuyucunun keşfine bırakmıştır.

"Öykü şöyle başladı" diyerek öyküsüne giriş yapan Kenefânî, daha sonra özetle şöyle devam eder: "Öykünün kahramanı Ebû Ali kendini biraz rahatsız hisseder ve güneş batmadan önce dükkânını kilitleyip evin yolunu tutar. Kendisine bir şey olacaksa ailesinin yanında olmasını isteyen Ebû Ali, eve dönerken meydanda bir grup erkeğin toplandığını görür. İnsanların bir şeyin etrafında toplanmış olduklarını gören kahramanın merakla kalabalığa yaklaşması okuyucuda da merak uyandırır. Birbirinden nefret eden Abdullah ve Faruk'un yan yana gelmesinden ciddi bir durum olduğunu anlar. Kalabalığı yarararak ön safa kadar ilerleyen Ebû Ali, boynunda silah asılı bir asker görür ve daha sonra bu askerin köyde kalmak istediğini ve köylülerin elindeki silahtan dolayı bunu reddettiğini hatırlar. Asker, bir subayla birlikte gelmiş ve subayın muhtarla görüşüp onu ikna etmesini istemiştir. Ebû Ali orada hazır bulunanlara niyetlerini sorar. Onlarda silahı kaçırabileceklerini ancak bu önemli görev için henüz kimsenin belirlenmediğini söylerler. Ebû Ali hızlı bir şekilde düşünür ve silahı kaçırmaya karar verir. Adamlarla silahı kaçırdığında kendisini koruyup arkasından gelecek olan askeri engellemelerini ister. Ebû Ali tüm yorgunluğunu unuttur ve silahı kapıldığı gibi kaçar.

Yazar ikinci bölümde olayların sırasını keser, Ebû Ali'nin eve ulaşmadığını söyleyerek, Ebû Ali ve köy halkına ne olduğu konusunda okuyucunun merakını artırır. Bu bölümde, Ebû Ali'nin sıradan biri olmadığı, evinin köyün batısında zeytin tepesi üzerinde dedelerinden miras kalan köydeki ilk ev olduğu anlatılır. Soğuk kış gecelerinde Ebû Ali ve karısı Ummu Ali köylerine inen sırtlanlardan kendilerini balta ile koruyorlardı. Sırtlanlara karşı daha iyi savunma için silahı almaya gerek duyuyordu. Çünkü Ebû Ali silahın insanlara karşı değil sırtlanlara karşı kullanıldığına inanıyordu.

Yaşanan bu olaydan sonra herkes, ortadan kaybolan Ebû Ali'ye ne olduğunu merak eder. Ancak yazar burada kimsenin sırtlanların saldırması sonucu evsiz kalan Ümmü Ali ve çocuklarını, Ümmü Ali'nin eşi için yaktığı ağıtlarını duymadığı üzerine de dikkatleri çeker.

Üçüncü bölümde yazar ilk bölümün olay sırasını tamamlar. Silahla kaçan Ebû Ali kendisini askerin ve subayın takip ettiğini düşünür. Kendisine ulaşan iki kişi silahı ondan isterler. O ise "o benimdir" diye diretir. Daha sonra bu iki kişinin birbirilerinden nefret ettikleri halde bir araya gelen Abdullah ve Faruk olduklarını anlar. Silahı ikinci kez çalmaya yeltenen bu kişilerle mücadeleye giren Ebû Ali, boğazına yapışan eller karşısında dirençsiz kalır ve artık karşı koyamaz hale gelir.

Şahıs Kadrosu

Öykünün başkahramanı orta halli sınıfı temsil eden, geçimini dükkânından sağlayan, cesur ve basit bir aile babası Ebû Ali'dir. Kenefânî, kahramanın cesaretini sırtlanlara ve askerden silahı almak için verdiği mücadelede anlatmaktadır. Ebû Ali'nin zayıflığına ve yer yer korkusuna rağmen amacına ulaşmak için göstermiş olduğu kararlılık Filistin erkeğini temsil etmektedir.

Öyküdeki ikinci önemli kahraman yabancı askerdir. Onu farklı kılan mavi gözleri, üniforması, sürekli savaşa hazır bir vaziyette silah taşımaya ve temkinli durması köylülerin ona farklı gözlerle bakmasına sebep olmaktadır.

Filistinli fedakâr ve cefakâr kadını temsil eden Ümmü Gülsüm, eşi Ebû Ali'ye sırtlanları öldürmede yardım etmekte ve çocukların güvenliği için onları evden uzaklaştırmaktadır. Öyküde askerin köye alınması mevzusunda karar merci olan ve kendisine akıl danışılan muhtar, ikincil rol oynayan kahramanlardır.

Öykünün serim ve çözüm bölümünün temsilcileri ise birbirlerinden nefret ettikleri halde bir araya gelen Abdullah ve Faruk'tur. Öykünün sonunda Ebû Ali'nin çaldığı silahı ondan çalarlar. Köyün silah çalındığı esnada bir araya gelmiş olan erkek topluluğu, öykünün sonunda sadece Ebû Ali'nin silahı ne yaptığını merak ederler ve onun geride bıraktığı ailesiyle ilgilenmezler.

Bakış açısı ve anlatıcı

Anlatıcı, yazar tarafından seçilerek söyleneceği şeylerin alanı belirlenen, yazarın kendisine bazı düşünceleri yüklediği ve öykü bitinceye kadar sahnede tuttuğu düşsel bir varlıktır (Kolcu, 2006, s. 21). Bakış açısı, öyküdeki olayların okuyucuya kimin gözünden ve ağzından ulaştığıyla ilgilendir. Yazar, sunduğu olay ve kahramanları kendine özgü bir bakış açısıyla aktarır (Sözen, 2008, s. 170). Yazarın düşüncelerini teslim ettiği anlatıcı; zaman, mekân ve kişiler bağlamında öyküdeki olayları nakleder (Bakır, 2015: 254). Roman ve öykülerde anlatım üç farklı kişi tarafından gerçekleşmektedir; birinci tekil şahıs anlatıcı 'ben', ikinci tekil şahıs anlatıcı 'sen', üçüncü tekil şahıs anlatıcı 'o' (Bakır, 2015, s. 35).

Öyküde yer alan her şey hakkında bilgi sahibi olan, her şeyi gören, duyan; yeri geldiğinde kahramanların iç seslerini ve akıllarından geçenleri okuyan bakış açısına üçüncü tekil anlatıcı (İlahi/tanrısal bakış açısı) denir. Bu tür anlatımlarda anlatıcı olayların içine dâhil olmaz, dışında durur ve olaylara geniş bir perspektiften bakar. Zaman ve mekân tanımadan her şeyi bilen anlatıcı şekliyle geçmişte, şu an ve gelecekte yaşanacak olan her şeye hâkimdir. Olaylar içindeki kahramanlardan daha fazla şey bildiği için olayları yorumlama yetisi diğer bakış açılarından daha güçlüdür. Yazarın dilini kullanması sebebiyle yazar-anlatıcı da denmektedir. Gassân Kenefânî, *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı eserini verilen örnekte de anlaşılacağı üzere üçüncü tekil şahıs ağzıyla kaleme almıştır:

"Ebû Ali rahatsızlanması sebebiyle güneş batmadan önce dükkânını kapatmış evine dönüyordu. Evine gidip akşam yemeği yemeden ve yatağına uzanmadan önce kapının önündeki küçük sandalyede dinlenmek istedi. Rahatsızlığının sebebini anlamıyordu; belki sabah Ümmü Ali'nin kendisine büyük bakır tasta koyduğu yemeğin bozulmasındandı, çünkü o yemeği eşi dün yapmıştı, belki de hava değişimi sebebiyleydi. Ebû Ali her durumda dükkânda durmamayı, eğer başına Allah korusun bir şey gelecekte ailesinin ve eşinin kolları arasında, onların gözü önünde gelmesini istedi" (s. 29).

Anlatım Yöntem ve Teknikleri

Yazar, öyküde uygun görülen yerlerde okuyucuyu doyuracak şekilde kişiler ve durumlar hakkında bilgiler vermiş, olayları ve kişileri daha iyi anlatmak için diyaloglar, tasvir, iç monolog, bilinç akışı ve tahlil gibi anlatım yöntem ve tekniklerini kullanmıştır. Kenefânî öykülerinde daha çok diyalog yöntemi, bilinç akışı ve iç monolog anlatım tekniklerinden faydalanmaktadır. Eserin ikinci bölümünde olay anlatımına ara veren yazar, geriye dönüş tekniğiyle Ebû Ali'nin evinden, ailesinden ve geçmişteki yaşamından kısaca söz eder (s. 35-36).

Karşılıklı konuşma esasına dayanan, hemen her yazarın öykülerinde tercih ettiği bir yöntem olan diyalog, öykü ve romana anlatsal anlamda güç kazandırmaktadır (Bakır, 2015, s. 257). Ele alınan öyküde yazar, diyaloglar kullanarak öyküye söyleşi katmış ve öyküyü daha dikkat çekici hale getirmiştir (Can, 2009, s. 31). Öyküde kalabalık gruba yaklaşan Ebû Ali ve oradakilerle yaptığı konuşma buna örnektir:

- Burada ne oluyor?
- Subay muhtarın evine gitti ve asker burada kaldı.
- O zaman subay onu kendisiyle beraber getirmiş.
- Evet, muhtarla konuşmaya gitti, muhtemelen bu defa kabul edecek.
- Siz? (burada ne yapıyorsunuz anlamında)
- Erkekler askerin silahını kaçırmayı istiyorlar (s.30-31).

Aynı zamanda öyküde yazar Ebû Ali'nin silahı kaçırmaya karar verdikten sonraki iç sesine de yer vermiştir: "*Sonra kendi kendine 'şimdi iş başına' dedi*" (s. 33).

Tasvir, Arapça resmetme, çizme, fotoğraf çekme anlamlarına gelen, roman ve öykülerde yaygın olarak kullanılan, canlı, cansız tüm varlıkları ve mekânlarını anlatmak için başvurulan bir anlatım tekniğidir (Hakverdi, 2014: 103). Kenefânî, Ebû Ali'nin evini şu şekilde tasvir etmiştir: “*Ebû Ali'nin evi zeytin arazisi tepesinin batı ucunda yer alan köydeki ilk evdir. İnsanlar bilinçlendiğinden beri var olan ev, Ebû Ali doğmadan önce hatta dedesi doğmadan önce bile burada vardı.*” (s. 36) Askeri de *halkanın ortasında duran askerin mavi gözleri* şeklinde kısaca betimlemiştir. (s. 32) Ebû Ali'nin yabancı askerden silahı çalma girişimi de yine tasvirlerle okuyucuya aktarılmıştır. (s. 33, 34, 35)

Dil ve Üslup

Dil olarak öyküde diyaloglar da dâhil fasih Arapça kullanılmıştır. Okuyucu öyküyü içerdiği sembollerle birlikte hiç sıkılmadan kolaylıkla takip edebilmektedir. Eserini sade bir dille ele alan Kenefânî, derin çağrışımlar yaparak dilin estetiğine zarar vermeden ve okuyucuyu sıkmadan anlatmak istediğini karşı tarafa vermektedir. Sembolik kısa öykünün en güzel örneklerinden sayılan eserde uzun anlatımlardan kaçınılmış; olaylar, özlü ve zengin bir anlatım şekliyle aktarılmıştır.

Zaman ve Mekân

Olaylar, zaman ve mekân olmadan aktarıldığında gerçeklik yönünü kaybeder ve anlaşılmaz olur (Çetişli, 2004, s. 56). Vaka ve anlatma zamanı olarak öyküye baktığımızda (Emekli, 2017: 158) olay gün batmadan önce Ebû Ali'nin dükkânını kapatmasıyla başlar, gelişir ve o günün akşamında Ebû Ali'nin elinden zorla silahın alınmasıyla sona erer.

1948 yılında Arapların Nekbe yani “Büyük Felaket” olarak nitelendirdikleri Filistin'in işgali ve İsrail Devleti'nin kurulmasından sonra 1961 yılında eseri kaleme alan yazar, dönemin siyasi ve toplumsal sorunlarına vurgu yapmaktadır (Majadly-Yılmaz, 2016, s. 146).

Ebû Ali'nin büyüdüğü köyde meydana gelen olay, yazarın ilkin başkahramanın rahatsızlanarak dükkânını kilitleyip çıkmasını anlatmasıyla başlar ve daha sonra kahramanın köyün meydanından geçmesiyle hareketlilik kazanır. Öyküde Ebû Ali'nin evinden ve evinin önündeki zeytin ağaçlarıyla dolu tepeden söz edilerek, bu mekânlarda başkahramanın yaşadıkları mekânsal tasvirlerle yer verilerek anlatılır.

Semboller

Öykülerinde genel olarak sembolizme yer veren Gassân Kenefânî'nin bu eserinde sembolizm açıkça görülmektedir. Öyküdeki köy, Filistin'i; şahıslar, tek bir kişiyi değil toplumdaki belli bir tabakayı temsil etmektedir. Ebû Ali cesareti, kararlılığı ve azmiyle Filistinli bir savaşıya benzetilmekte; muhtar ise zayıf ve yetkisiz bir lideri temsil etmektedir.

Soğuk kış gecelerinde sıcak yer aramak için Ebû Ali'nin evine saldıran sırtlanları, Filistin topraklarını işgal eden İsraililere benzeten yazar, sırtlanların Ebû Ali'nin evine saldırması karşısında köylülerin sessiz kalmasını ise Arap dünyasının Filistin'in işgaline karşı duyarsız kalmasına benzetmektedir. Sırtlanların ulama sesleri Filistin işgalindeki silah seslerini temsil etmektedir.

Ebû Ali'nin ailesinin sırtlanlardan dolayı evlerini terk etmeleri, yurdundan edilmiş insanları; askerin etrafında toplanan ve Ebû Ali'yi cesaretlendiren kişiler ise medyayı temsil etmektedir. Kenefânî'nin öykünün başında ihanetlerine yer vermeyip okuyucunun merakına ve anlamasına bırakılan Abdullah ve Faruk, Filistin militanlarına karşı savaşan ve onların ellerindeki gayretlerini ve mücadelelerini çalmaya çalışan insanları temsil etmektedir.¹

Öykünün diğer bir kahramanı olan yabancı asker, işgalin diğer bir yüzünü temsil etmektedir. Askeri, uluslararası barış örgütlerine benzeten yazar, elindeki silahla ait olmadığı yerlerde bulunduğunu ve bu örgütlerin barış söylemleri ile dolaştıklarını ifade etmektedir.

¹http://zahramansour.blogspot.com/2013/12/blog-post_12.html, (Erişim Tarihi: 2.04.2020).

Sonuç

Üzerinde durulan *es-Silâhu'l-Muharrem* adlı öykünün olay örgüsü son derece sağlam ve tutarlı bir şekilde oluşturulmuş ve verilmek istenen mesajlar başarılı sembollerle okuyucuya aktarılmıştır. Olaylar kısa öyküye uygun olarak tek bir zincir halinde nakledilmiştir. İkinci bölümde olaya ara verilerek başkahramanın yaşamından, evinden ve ailesinden söz edilerek tasvirler yer verilmiştir. Diyaloglar, iç monolog, bilinç akışı ve tahlil gibi anlatım yöntem ve teknikleri kullanılarak öykü dikkat çekici hale getirilmiştir. Bir gün içerisinde yaşanan olayları anlatan öykü, mekân olarak da başkahramanın yaşadığı köy, dükkân ve evi ele almıştır. Kenefânî öyküsünde tamamen fasih Arapçayı kullanmış, uzun anlatımlardan kaçınarak özlü ve zengin bir anlatımı tercih etmiştir.

Eserlerinde genelde sembolizme yer veren yazar, bu öyküsünde de tamamen semboller kullanarak okuyucuyu sıkmadan öyküyü serim, düğüm ve çözüm şeklinde nakletmiştir. Filistin'de yaşananları eserleriyle topluma anlatmayı kendine borç bilen Kenefânî, ortaya koyduğu tüm öykü ve romanlarında uzaktan ve yakından Filistin sorununu işlemiştir.

KAYNAKÇA

- Bakır, S. (2015). Leyla Erbil ve Mustafa Kutlu'nun Hikâyelerinde Teknik, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10/16, S:1308-2140, s. 249-296.
- Bakır, S. (2015). Orhan Kemal'in Hikâyelerinde Anlatıcı ve Bakış Açısı, *Türkiyat Mecmuası*, 25/Güz, s. 31-60.
- Can, B. (2009). Muhammed Teymur'un Fi'l-Kıtar Adlı Kısa Öyküsünün Anlatısal Metin Yönünden İncelenmesi", *Nüsha Dergisi*, 9(29), s. 29-54.
- Çetişli, İ. (2004). *Metin Tahlillerine Giriş 2*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Duman, O. (2015). *Devrimcilerin Filistin Günlüğü*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Emekli, İ. (2017). Abdusselam el-Uceyli ve el-İnzilak Adlı Öyküsü. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 41(2), s. 145-163.
- Göçer, M. (2006). *Ğassan Kenefânî ve Öykücülüğü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gökkaya, Ş. (2015). Ğassan Kenefânî'den Her Çağın Hikâyesi: Hüzünlü Portakal Diyarı. *Nüsha Dergisi*, 15(41), s. 33-48.
- Hafez, S. (2003). Modern Arap Kısa Öyküsü (II). (Azmi Yüksel, çev.) *Nüsha Dergisi*, 3(10), s. 39-61.
- Hakverdi, S. (2014). *Adam Öykü Dergisindeki Öykü Teorisi İle İlgili Yazıların İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kenefânî, G. (1987). *Ardu'l-Burtekâli'l-Hazîn*. Beyrut: Müselles Yayınevi.
- Kolcu, A. İ. (2006). *Öykü Sanatı (2. Basım)*. Konya: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Kula, M. (2011). Modern Suriye Hikâyesine Genel Bir Bakış. *Doğu Dil, Edebiyat, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (7), s. 17-48.
- Majadly, H. & Yılmaz, İ. (2016). Filistin Edebiyatında Kimlik Sorunu. *İLTED*, (46), s. 145-157.
- Sözen, M. (2008). Anlatıcı Kavramı, Sinematografide Anlatıcı Tipolojisi ve Örnek Çözümler, *Selçuk İletişim Dergisi*, 5(2) s. 167-182.
- Suzan, Y. (2016). Ğassan Kenefânî'nin Ardu'l-Burtekâli'l Hazin Adlı Öyküsü. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (DÜSBED) ISSN: 1308-6219, s. 476-492.
- Toruloğlu I. Y. (2018). Ğassan Kenefânî'nin Eserlerinde Vatan ve Göç, *İstanbul Üniversitesi Farabi Avrasya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi*, 2. Uluslararası "Vatan'a Dönüş Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri, 13 Aralık 2018, Haz. Neval Güzelyüz, Demavend Yayınları, İstanbul, s. 92-99.
- Toruloğlu I. Y. (2019). Erken Dönem Ürdün Hikâyeciliğine Etki Eden Edebi Akımlar, *İstanbul'as Dergisi*, 2(2), ss. 247-297.
- http://zahramansour.blogspot.com/2013/12/blog-post_12.html, (Erişim Tarihi: 2.04.2020).